

עדים אפי' לא ראה דלא מהימנא אמאי אינו נאמן במיגו דאי בעי אמר החזרתיו לך ומיהו קשה דלשון אי הכי אפילו בעדים נמי לא משמע דלא חלל משמע אי הכי דשלא בעדים נאמן במיגו בעדים נמי הוה לך למימר מיגו בשלמא לדידי דלית לי מיגו שלא בעדים בעדים נמי לית לי מיגו אלא לדידך קשה ור"מ דחק לפרש ואין גראה כלל לר"י: **המפקיד אצל חבריו בעדים צריך להחזיר לו בעדים.** וא"ת אכתי להימניה במיגו דאי בעי אמר נאנסו? כדאמרין בסוף המוכר את הבית (לקמן דף ע. וסג.) גבי מפקיד אצל חצירו בשטר ואפי' מאן דפליג בהס היינו משום דשטרך בידי מאי בעי ומיך ר"מ דודאי הוה מצי אבי למיפך ליה אי הכי בעדים נמי להימניה במיגו דאי בעי אמר נאנסו אלא דלא אסיק אדעמיה ואותיות מצריימא אוקי ליה דגראה איירי מתני' ותו ליכא למפך מידי אלאנסו וי"מ דהא דקאמר הכא לזריך להחזיר לו בעדים היינו אם רוצה להיות פטור משבועה אבל בשבועה נאמן במיגו דנאנסו ו ואין מחזיר לו בעדים והכי פ"י לעיל וימנו לו אחר מה טובא אצלך לא שני דאומן אין לו חוקה בלא שבועה אלא שמסר לו בעדים אצל מסר לו שלא בעדים נאמן בלא שבועה במיגו דאי בעי אמר לא היו דברים מעולם ומיירי קודם שנחקנה שבועת היסמך ולכן כי אמר לא היו דברים מעולם אין צריך שבועה אי נמי לאחר שתקנה וללשנא דבעי בשבועה דררה דממונה ולא חשיב הכא דררה דממונה דאמר לא באל לדי בתורת אומנות ואין מודה שנתמייצו בו מעולם

וכל חשיב דררה דממונה אלא מנה לי בידך ואל"ן הן למחר אל"ן ונכו לי ואל"ן נתמיו לך שמודה שנתמייצו ועל מירוש זה קשה לר"מ דמאי פריך לקמן מראה עבדו ביד אומן אי דאיכא עדים למה לי ראה לייתי עדים ולישקול הא מהני ראה דאפילו בשבועה לא יהא נאמן דאין לו מיגו דבאל ראה מהימן הוא בשבועה במיגו דנאנסו וברייתא משמע דלא אמר כלום דאפילו בשבועה אינו נאמן ונראה לו לתר דהכא לא חשיב מיגו דטעמא דמ"ד לזריך להחזיר בעדים משום דכיון דלא הימניה בשבועה כדאמר בשבועות (דף מה: וסג.) דהוא כאלו אל"ן צהדיח אל תחזיר לי אלא בעדים הלכן לא מהימן במיגו דאיחזי דאפסיד אנפשיה אבל הסם צהמוכר סגר דאין צריך להחזיר לו בעדים ולא חשיב כאלו אמר אל תחזירני אלא בעדים ולכן נאמן במיגו אצל אין נראה דאפילו מאן דאית ליה צריך להחזיר לו בעדים כי איכא מיגו מהימן דאי לאו הכי תקשי צריך פריך ליה אבי מהיחא דראה עבדו ביד אומן דסבירא דאין צריך להחזיר לו בעדים הא איכא תנא בשבועות דאית ליה המלוה את חצירו בעדים צריך להחזיר לו בעדים ויספור רבה כותמיה אלא משום דאפילו ההוא תנא דשבועות מודה דפסקין דאיכא מיגו דנאנסו דאין צריך להחזיר לו בעדים לכן נראה כפי ר"מ:

נתנה לו בובנו נשבע ונוטל. וא"ת והא אמר ב' המקבל (ב"מ דף קיז: וסג.) אומן אומר שמים קללתי לי והלא אומר לא קללתי לך אלא אחת המוציא מחצירו עליו הריחא דקלינא מידע ידע וצ"ל כל הנשבעין (שבועות דף מו. וסג.) פריך ליה ומשני מידע דהכא כרבי יהודה דקלינא נמי לא דכיר דטרוד הוא בפועליו וא"ת א"כ לאחר זמנו נמי אמאי אמר המע"ה הוה לן למימר נשבע ונוטל דמאי טעמא אמרינן בעלמא לאחר זמנו דאין נשבע ונוטל דמפרש בריש כל הנשבעין דחוקה דאין שכיר משהה שכרו ואין צה"צ עובר צבל תלין והכא הרי שגה שכיר ובעה"צ עבר דמודה שקלך לו אחת ועדיין חייב לו וליכא למימר דמיירי כגון דאמר לא קללתי לך אלא אחת ופרעמי לך דא"כ בזמנו אמאי נשבע ונוטל הא כרבי יהודה מוקמי לה ואיחזי בעי הודאה במקל"ט ואין למך נמי כגון שאומר אותה אחת שקללתי לך כשדחק השהיתי דלא עבר צבל תלין דמ"מ חוקה דאין שכיר משהה שכרו ליכא דהרי שיהא אחת^א ודוחק לומר דמאי דחזינן דשיהא שיהא ומאי דלא חזינן ו^ב דלא שיהא לא שיהא: **א** דאיכא עדים **ב** יחזיו עדים **מאי קאמרי**. דודאי ידעי הקלינא דרגילות^א הוא מימה לר"י דעדיפא

מינה הוה ליה למיפך^א דאי איכא עדים וראה דלכתי לא מסיק ודאי הוה ליה למימר בשלמא לרבה מוקי לה דלילכא עדים דמהימן לרבה במיגו אלא לאביי במאי מוקי לה בין דאיכא עדים בין דליכא עדים לא מהימן במיגו ויש לומר דהכי קאמר אי דאיכא עדים ואחא לאשמועינן דאע"ג דאיכא עדים אומן מהימן וכגון דלא ראה ליחזי עדים מאי קאמרי^א אלא לאו דליכא עדים דמו לא מצינא לאוקומי דבלא ראה דאס כן מאי קא משמע לן פשיטא דכי ליכא עדים ולא ראה

המפקיד אצל חצירו בעדים אין צריך להחזיר לו בעדים כי אל"ן נמי לקוח הוא בידי מהימן ולא משכחת מתני' דקתני אומן אין לו חוקה אלא היכא דראה לא שגא דאין נאמן בעדים לא שגא לא מסר דלמסירה לא חייש אביי דעכשו אינו יכול לטעון החזרתיו לך דלא

קא חזינן ליה צידו וגם אינו יכול לטעון לא מסרתו לי דמצי לדברים העשויין להשאל ולחשכיר ואמר לקוחה היא צדי דאין נאמן ואע"ג דליכא עדי מסירה וצכה"ג לחוד הוא דס"ל לאבי דאומן אין לו חוקה. והכי הו"א מסקנא דשמעתין כאביי: **ראה עבדו ציד אומן.** שגלמדו אומנות והאמר ר"ל (לעיל דף לו.) הגדרות אין לכן חוקה ואוקימנן אין לכן חוקה לאלמר אבל יש לכן חוקה לאחר ג' שנים: **ועליונו ציד כונס.** ואפילו שעה אחת: **לא אמר כלום.** דאומן אין לו חוקה: **כפני אמר.** לפלוני למוכרו וליתנו לו צמתנה: **דצינו.** של א גולן קיימין. הכי קס"ד השתא והיינו דקפיך מאי שגא רישא כו': **אמר רבא כו'.** צרישא מפרש לא והדר מפרש מצינחא: **צינחא.** הטלית מתחת ידי אחר שטוען שלקחו מן האומן וקאמר ליה אחר לבעל הבית החובעו ואמר לו מה טיבו אללך והלא מסרתיו ואמר לו לתקנו והוא משעי מן האומן קומיני ובמצינחא מכרו לי שצפני אחרת לו למוכרו הרי הוא כמי שטוען ממך לקחתי דמיגו דאי אל"ן האי מחזיק לבעה"צ מנך וצמני מהימנא הוא דהא לאו אומן הוא כי אל"ן נמי יודע אי דוצינעה מיהלתי ואין וצמני אומן ניהלי מהימן דהיינו כדאמרן לעיל (מ"א: דף א"ל צהדיח מנימן קמאי דידי מהימן: אי דאיכא עדים. שמסר לו למה לי ראה הא את הוא דאחרת ל"ש אלא שמסר לו בעדים ל"ש ראה ל"ש לא ראה אחרת דאין אומן מהימן משום דכיון דהפקידוהו בעדים צריך להחזירו בעדים ואמאי קמי דכי ראה אינו נאמן אצל אס לא ראה מהימן דאפסיד דאין צריך להחזיר לו בעדים: **וכי ראה.** אומר ביד האומן מיהא פשיטא ליה בעה"צ ומוציאו מידו. אלמא היכא דראה אפילו לא מסר בעדים לא מהימן אומן וקשיא לרבה דאמר דהיכא דמסר שלא בעדים ל"ש ראה לא שגא לא ראה מהימן אומן: ומשני רבה לא לעולם. היכא דלא מסר בעדים אומן מהימן ואפילו ראה כדאמרין והכא מיירי כגון דאיכא עדים שמסר לו וגם ראה הטלית צידו דכיון דאיכא תרתי עדים וראה לא מצי לאחזוקי ציה ולמימר לקוח הוא צדי שהרי בתורת פקדון צא לידו ומיגו ליכא למימר דהא לא מצי למימר החזרתיו לך שהרי רואין אותו עכשו צידו. ועכשו חזר בו רבה בעל כרחו ממאי דאוקי למתני' במסירת עדים אע"ג דלא ראה אין לו חוקה לאומן והשתא ס"ל דהיכא דאיכא תרתי עדים וראה אין לו חוקה אבל עדים ולא ראה או ראה ולא עדים יש לו חוקה שיכול לטעון החזרתיו לך היכא דלא ראה ואע"ג דמסר בעדים דהדר ביה ממאי דאמר לעיל צריך להחזיר לו בעדים וכ"ש היכא דליכא לא עדים ולא ראה דיש לו חוקה. ולאביי בראה לחוד מליא מילתא אס ראה ציד אומן אין לו חוקה ואס לא ראה יש חוקה ולמסירה לא חיישינן בין בעדים בין בלא עדים: **והאמר רב.** וכיון דאיכא עדים למה לי ראה: **מסיב רבא.** לאביי: **לסיעוי לרבה.** נראה דבעי דבשלון הוה אמר רבא צבת המדרש מניח כותמיה דרבה ומצינחא דאביי: **על צה"צ להביא ראיה.** עדים. משום דאומן מהימן מיגו דמצי למימר לקוח הוא בידי יכול לטעון עד כדי דמיו כדאמרני גבי רבה עמי דלכלי חושלי צנהרדעא (לעיל דף לו.): **זומנו נשבע ונוטל.** כלומר אס בזמנו מוצעו צדין נשבע ונוטל דהיינו מן הנשבעין ונוטלין. שכיר בזמנו נשבע ונוטל וטעמא בשבועות [מ"ה] משום דבעל הבית טרוד בפועליו הימנוהו לשכיר: **עבר זמנו.** אחר ששקעה החמה: **המוציא מחצירו.** שכיר: אי דאינא עדים. שמסר לאומן צפניהם ומסתמא גס צפניהם קלץ השכירות: **ליחזי.** דינינן עדים מאי קאמרי: אלא

לקחתי דמיגו דאי אל"ן האי מחזיק לבעה"צ מנך וצמני מהימנא הוא דהא לאו אומן הוא כי אל"ן נמי יודע אי דוצינעה מיהלתי ואין וצמני אומן ניהלי מהימן דהיינו כדאמרן לעיל (מ"א: דף א"ל צהדיח מנימן קמאי דידי מהימן: אי דאיכא עדים. שמסר לו למה לי ראה הא את הוא דאחרת ל"ש אלא שמסר לו בעדים ל"ש ראה ל"ש לא ראה אחרת דאין אומן מהימן משום דכיון דהפקידוהו בעדים צריך להחזירו בעדים ואמאי קמי דכי ראה אינו נאמן אצל אס לא ראה מהימן דאפסיד דאין צריך להחזיר לו בעדים: **וכי ראה.** אומר ביד האומן מיהא פשיטא ליה בעה"צ ומוציאו מידו. אלמא היכא דראה אפילו לא מסר בעדים לא מהימן אומן וקשיא לרבה דאמר דהיכא דמסר שלא בעדים ל"ש ראה לא שגא לא ראה מהימן אומן: ומשני רבה לא לעולם. היכא דלא מסר בעדים אומן מהימן ואפילו ראה כדאמרין והכא מיירי כגון דאיכא עדים שמסר לו וגם ראה הטלית צידו דכיון דאיכא תרתי עדים וראה לא מצי לאחזוקי ציה ולמימר לקוח הוא צדי שהרי בתורת פקדון צא לידו ומיגו ליכא למימר דהא לא מצי למימר החזרתיו לך שהרי רואין אותו עכשו צידו. ועכשו חזר בו רבה בעל כרחו ממאי דאוקי למתני' במסירת עדים אע"ג דלא ראה אין לו חוקה לאומן והשתא ס"ל דהיכא דאיכא תרתי עדים וראה אין לו חוקה אבל עדים ולא ראה או ראה ולא עדים יש לו חוקה שיכול לטעון החזרתיו לך היכא דלא ראה ואע"ג דמסר בעדים דהדר ביה ממאי דאמר לעיל צריך להחזיר לו בעדים וכ"ש היכא דליכא לא עדים ולא ראה דיש לו חוקה. ולאביי בראה לחוד מליא מילתא אס ראה ציד אומן אין לו חוקה ואס לא ראה יש חוקה ולמסירה לא חיישינן בין בעדים בין בלא עדים: **והאמר רב.** וכיון דאיכא עדים למה לי ראה: **מסיב רבא.** לאביי: **לסיעוי לרבה.** נראה דבעי דבשלון הוה אמר רבא צבת המדרש מניח כותמיה דרבה ומצינחא דאביי: **על צה"צ להביא ראיה.** עדים. משום דאומן מהימן מיגו דמצי למימר לקוח הוא בידי יכול לטעון עד כדי דמיו כדאמרני גבי רבה עמי דלכלי חושלי צנהרדעא (לעיל דף לו.): **זומנו נשבע ונוטל.** כלומר אס בזמנו מוצעו צדין נשבע ונוטל דהיינו מן הנשבעין ונוטלין. שכיר בזמנו נשבע ונוטל וטעמא בשבועות [מ"ה] משום דבעל הבית טרוד בפועליו הימנוהו לשכיר: **עבר זמנו.** אחר ששקעה החמה: **המוציא מחצירו.** שכיר: אי דאינא עדים. שמסר לאומן צפניהם ומסתמא גס צפניהם קלץ השכירות: **ליחזי.** דינינן עדים מאי קאמרי: אלא

בינה הוה ליה למיפך^א דאי איכא עדים וראה דלכתי לא מסיק ודאי הוה ליה למימר בשלמא לרבה מוקי לה דלילכא עדים דמהימן לרבה במיגו אלא לאביי במאי מוקי לה בין דאיכא עדים בין דליכא עדים לא מהימן במיגו ויש לומר דהכי קאמר אי דאיכא עדים ואחא לאשמועינן דאע"ג דאיכא עדים אומן מהימן וכגון דלא ראה ליחזי עדים מאי קאמרי^א אלא לאו דליכא עדים דמו לא מצינא לאוקומי דבלא ראה דאס כן מאי קא משמע לן פשיטא דכי ליכא עדים ולא ראה

א) ב"מ קיז: שטעות מו.
ב) ב"א אומן, א) צ"ל מנאנסו.
ג) ב"א אומן, ד) ב"א אומן, א) צ"ל מנאנסו.

הנהרות הב"ח

א) גמ' אייתיבי אבי לרבה ראה עבדו וכו':
ב) שם מה טיבו אגף א"ל
ג) אה: (א) תוב' דיה מנה וכו' דלא חזינן דשיחה לא שיהא כ"ל ויפית דלא מתקן:

מוסף תוספות

א. [ו]בשבועה חמורה.
ב. [ו]אין פירעה כבר ה"ל כופר הכל. מוס' שטעות מו.
ג. דחוקה שאין בעה"ב עובר בכל חלין לא מחזי אלא היכא דאיכא חוקה דאין שכיר משהה שבוך בהדיא מוס' צ"מ ק"מ ושני מהכ"ה. ד. תוספתא דמילתא כל שמסר בעדים עדים ידעי בקציצה. דכ"ה. ה. [ו]הא מאי קושיא דלמא דידעי הא ולא ידעי הא. דמצינן. ו. ראצי"ג רלא ראה. עדים מהימני וראה. הו"א. ראצי"ג דאית ליה מגו, משום דמנו במקום עדים לא קאמרין. שיעמק.

רבינו גרשום (המשכן)

נאמן עד דאיכא תרתי: הנותן טליתו לאומן. לתקנה וראה אותה בידו: אומן. ב' שעות קצצת לי בשכירותי: להביא ראיה. בעדים: מנה לו. האומן לבעה"ב: בזמנו. היינו כל היום שהחזירה לו: נשבע. האומן ונוטל מבעה"ב: דשכיר בזמנו נשבע ונוטל: עבר זמנו המוציא מחצירו עליו הראיה: בעדים: אי דאיכא עדים. שיעמק: בפנינו:

^[א] נראה דל"י צוילא הטלית.

קסב א ב מיו פ"ג מהל'
טוען ה' ה סמנ
עשין קט טוע"ע ח"מ ס'
למט טעין דה:
קסג ג ד מיו שם ה' ה'
טוע"ע שם טעין פו:
קסד ה ו מיו פט"ו מהל'
עדות ה' ה סמנ
לנלוזין קט טוע"ע ח"מ ס' לו
טעין צ:
קסה ז ח מיו שם ה' ה'
טוע"ע שם טעין יג:
קסו ט מיו שם שם ועי'
השגות טוע"ע שם
טעין יד:

[illegible]

וְקָאמַר דְּרֵאָה תַּנּוּ

[illegible]

שְׁלֹחַ לַיהוָה בְּרַב הַסֵּדָה אֲרֵב
גַּמְלָה הוּא רִי"ג בִּר יַעֲקֹב^א
רִי"ג בִּר יַעֲקֹב עֲזָרוּ שְׁמוּ וְסָ אֲזִיז אֲזִיז
וְיִצְחָק^ב פְּלִיגִי כָּל מָקוֹם דְּרִי נַחֲמָן
דְּהוּא רִי"ג סָס דְּהוּא בִּר פְּלִוגָסִי
דְּרִי שֶׁת גַּמְלָה שְׁלֵנוּ וְלֹא כְּמוֹ שֶׁשִּׁמְעָה
מִתּוֹךְ פִּירוּשׁ הַקּוּנְטֵרֶס בְּסוֹף
כָּל הַכֵּץ (יִטְעִין דָּף לֹא: וְסָ דִּי אֲחֵל)
דְּרִי נַחֲמָן בִּר יִצְחָק הוּא חֲמִישֵׁי דְּבִי
נִשְׁאֵלֶּה^א דְּהֵיִינוּ בִּר נַחֲמָן סָס כְּדִמּוּכָה
בְּהִסְטוֹר הַרְסוּתָהּ (חֲמִילִין דָּף קַמֵּד): וְעוֹד
אֲחֵרִינִי כְּהִסְטוֹרָה (יִטְעִין דָּף לֹא:)
אֲחֵר רִי"ג בִּר יִצְחָק אֲחֵל חֲמִישֵׁי [דָּף]
הַלְכֵה וְרַבָּן דְּלִטוּ מִמַּחֲחֵל אֲמִירִי
מִשְׁמִיעִי דְּרִי"ג הַלְכֵה אֲלֵמָה רִי"ג סָס
לֹא הֵיִינוּ רִי"ג בִּר יִצְחָק וּבִפְרָק מִי
אֲחֵרֵיהוֹן (יִטְעִין דָּף מַג: וְסָ דִּי אֲחֵרִי
יִטְעִין) אֲחֵר יִיחִיד בִּר דְּרִי אֲחֵרִי
דְּרַבָּא וְיִיחִיד רַבָּא קָמִיָּה דְּרִי"ג וְכֵן
בְּכַמָּה מְקוּמוֹת אֲחֵר רַבָּא אֲחֵר בִּר
נַחֲמָן וְרַב נַחֲמָן בִּר יִצְחָק הוּא
לְמַלְמִידֵי אֲחֵר כְּדִמּוּכָה בְּלֹא יִסְתּוּר
(וְעַל דָּף כ.ב.) וְאֲמַרְנָא לְהֵאֲרִיךְ^א:
הָא דַּתִּית לַיהוָה פִּירָא בִּארְעָא. לֹא
יַעֲדִי דְּנוּעָה עֲשׂוּתָהּ הוּא לְפִי
שְׂהִיָּה נִתָּן לוֹ לְמַחֲלֵה לְשִׁים אֲרֵבִיעַ
וְאִם זִכָּה הַתַּעֲרֵבֵר הִי שֶׁלֹּא בְּשׂוֹת
יִרְדּוּ וְדוֹ עַל הַתַּחֲסוּהָ^א אֲבָל לִית לִיהִ
פִּירָא בִּארְעָא לֹא יִיחִיד אִם יִסְתּוּרֵהּ
כְּדָמָה שְׂדוֹת יִמְלָא בְּחִירָסוֹת:
לִּבְרָח רֵאשׁוֹן מְעִיד לְאֲרֵבִיךְ שְׁנִי
וְהוּא דַּתִּית לַיהוָה אֲרֵעָא

אחרינו אבל לית ליה ארעא אחרי
שמה לר"י בע"מ וסתרף ממנו ולא י
וקצה לר"י דא"כ אפילו אית ליה ארע
לבע"מ קטן ה"י ימחוש לבעל חוב דאר
אלא נראה לר"י דאע"ג דלעיל דף מד.
אחרין שאין מעיד לו עליה מפני שמע
הישיבין לרשע לפי שאדם יודע א
וכשאו רואים שגא לבעד חוב חוש
למעמדה פניו בע"מ והם אפילו א
דחייבין שמה י"ש לו בעל חוב גדול וכו'
י פריך ובי יקן מידו מאי הוי הרי מע
לית ליה ארעא אחרימי והא דקאמ
אחרימי עליה הדר לא תקשי ויאל
גדול דה"פ אי אית ליה ארעא אחרימי
לית ליה ארעא אחרימי כדי כל החוב
יודעו מעיד לפי שיהיה לבע"מ של
שאלה אם יש למוכר שום בע"מ אלא
מעיד ללווקה שם אע"ג דלא חייב לבע"מ
היא והיום או למחר יצא הגגול וקאמ
המוכר היכל לית ליה ארעא אחרימי
(והולוקה) אמאי מעדים לגוול אע"ג
שמה ליה גוולו וכשיבא גוול וקאמ
לחד גגול גבי לוקה ה"י ימחוש גבי ער
המלוה ועבר והלוקה מושגין כל
לוקה ראשון מעיד ללוקה שני. ק
מעיד למוכר והוא דלית ליה ארעא אחרי

לא חיים והלכך לאו נוגע בעדות
שמכר שדה אחת ללוי ואחר כך שדה
השנייה ללוי קראו ללוקא שני ומעיד
דלרובין לנזות חובו הימנה כדון
אחרת המשועבדת לבעל חוב דלרובין
ליהודה אהך קרקע דלאו נוגע בעדות
אחרת שיש לו ליהודה מראובן או
שמעמיה לוי כפני בעל חוב דלרובין
אחרתין אבל לוקא שני מעיד ללוקא
הדס בין שיש קרקע ללוקא מראובן
אז מכר לו באחריות או מפאקיה
בעדותו הוא דחייש דאי מפאקיה ליה

מבר יעקב. ר"נ סתם שכל
ע דכלל הגמ' לא תמצא
יש ר"נ אחר אללו כי הכא
י יעקב ורצ ששת משמע

ראה תניא אמר רב א
 ראה דאמר ליה אמאי
 דאית לך נבאי השתא
 שקול את דידך ואשי
 אחא בריה דרב אוי
 לא צריכנא לשומא ד
 דקמך: אריס אין לו חז
 פלגא והשתא כולה א
 אבות אמר רב נחמן
 תחתיו יש לו חזקה
 איגש דנחתי אריסי
 ויוחנן יאריס שחור
 מאי טעמא אמר רב
 שלח ליה ר"נ בר רב
 ילמדנו רבינו אריס
 הוה יתיב רב יוסף קס
 שמואל יאריס מעיד
 קשיא יא דאיכא פיר
 פירא בארעא (עמלק
 מעיד ללוה והוא דא
 המלוה מעיד ללוה ר
 אחריכא) =לוקח ר
 שני והוא דאית

לא יעיד. פ"ה משום דחיישי
לו ממנה לגבות מן המוכר
אחריתי ודאי הכי דחיישי
חובו בנכד שזי חסד קרקעות
מוכר שדה שלא באחריות
בפני בעל חובו הסם ודאי
ש לו בעלי חובים אלא
שלקח מעמד לפי שרודה
איהו אחריתא דלא יעיד
מזר רשב"א דמשמע לעיל)
בפני בעל"ז ואלא משני כיוון
עילוי א' דלית לא ארעא
עילוי שני דאין לו בעל חוב
ידל החוב עליה הדר ואי
נפקא מינה אצל אין לחוש
בממה לגבות הלוקח
שעמא דלית הלוקח ראשון
יהיו ימים שנתו קרקע גזולה
אלא יהיה לו ממנה לחזור על
מוכר^א וז"ל ומלוא ועבר
ליה אחריתא ניחוש
לו ממנה לגבות דחיישינן
שאחריות שלהן קיים^ב :
רשב"א אמאי לא אקמו לוקח
בין א' (לפרש"י) בין לפרש"י^ג
קבלן

וְכִי הָיָה גִּוּוֹנָה אֵיכָבָר לַמֶּלֶךְ
 לִישׁוּהָ וְחִסָּה אֵינִשׁ מַעֲלֵה
 אֵיכָבָר שְׁלֹ וְלֹא שֶׁל מַעֲרַעֵר.
 שְׁגֻבָּה מְלוּקָה אַחֲרָיו וְ
 יִנְמִי יֵשׁ לוֹ לִרְאוּבֵן קִרְקָה
 דְּהֵאָה אִפִּי מִפִּיק לֵיהּ
 אַחֲרֵת שִׁישׁ לוֹ לִרְאוּבֵן
 יִצָּח וְיִטְרֹף הַיִּמִּינוּ. וְדִ
 אֶשְׁוֹן אֶפְסִיו הֵאָבָה לִדִּית
 אֵין לוֹ וְהֵלֶכְךָ לֹא מְרִיבָה
 שִׁי לִרְאוּשֹׁן אֶלָּא אֶשְׁ
 רִקָּה רִאוּשֹׁן הִדֵּר לִקְחָה רִאֵה

האומן שרואה עכשיו ובעדים אצל זה
מן וגם העדים כשראוהו לא הכירוהו
בע מצי משוי ליה ראה יכול לישתדל
בפני עדים וכיון שיראהו יוכל להוציא

ממנו לדאומן אין לו חוקה היכה דרחה: דא"ל. דרך ערמה צמחאי: אמאי תפסם. טעית דרדי: לאו משום דאיני לך. וחי בגא' ואחרי כן שלח אכפור כך איני כופר בך ואף אמר אל תכפור לי ולעכבה בתימר כנגד מה שאני חייב בך אף אפקה בפני בני אדם שבקצין בשלום ונשיימיה ושקול דמך ויחזור לי ההורא דין כי יומת: מנ"י א"ל כו'. כלומר גם האומן כ"ש שיהא ערום ומכיר בערמתו ואמר לא תריכא לפנוי דאין דרך כבד שימיה לארסיים לשון בואך ואין שזה כלום ותרם לנו השוב שחלק חייב לי: אריס. שידעין צו שבאריסות ירד לשדה זו אין לו חוקה: אמאי. אין לו חוקה והלא עד האדנא שיהא באריסות פלגא היה נוטל שנים אריס והשאר אכלה כולה שלם שנים ואין זה דרשא אריסים והיה לו לצעל השדה למחות: א"ר ר' יוחנן. ממתי באריסי בני אבות מיירי שרגילין לשמור אדות של מפסחא זו מעולם הן אדמות באריסות ולא היו יכולים להחליפו באריסות אחרים ואומן אריסים נוהגים לאכול כל פירות צ' וג' שנים ואחרי כן יאכלו כל הפעלים כמו כן הלכך אין להם חוקה אבל שאר אריסיין אין להם

וירד ארסימן תחמיין אומן ג' שנים שהיה
 כלום: יס לו חוקק. דלח עזיר בעה"צ
 בנלא רשמו ושמיין שמא ינקלנו דשומיו
 והן ורואה מה ש' עושים כדלקמיה: **ל**
לארסימן. לכל אחד מסר לעשות
 עמיה: אין לו חוקק. דלע"ג דהיכל
 בא אין לו חוקק דלמ"ג לא קפיד בעל
 עמיה: **ו**איכא דימור הרמניא שוור.
 עמו אל טורח הוא לו לעשות לדבר:
 שמעון לערער עליו מי מאי ארס
 יו מה היו נוגע בעדות מסרי דנהא מן
 יוסף דימור קמיה אמר שמאלא
 שבעדיין לא נטל הארסימן חלקין אינו מעיד
 ואי שקיל ליה שמעון יטול גם הפירות
 ובה ס' טרע דזה הארסיין כלום
 יומי מידר בהאי עדות ובה מס' ממוש
 מורידו ארסינות הרבה **י** ימלא שדה
 שמשון ארסין ס' אל יראה עשה ואס
 המלוה מעיד ללוה על קרקע שלו
 מעיד: **ו**הוא ארסין ליה. ללוה: **א**רסא
 הימנה את חובו ויפטר הערב ונמלא
 שמשון שדה ו' צד לוה. והא ליכא
 ימחא ליה שיהו הרבה צדי הלוה
 חובו ארס ש"גבה תמלה קרקע האחת
 וינוגע בעדותו הוא ליכא ליממר
 ש"גבה הלוה בזמנו וארס ליה יפטר שמא
 יצא מלוה או יפטר ממנו ש' חשנות
 ארס מלוה או יפטר ממנו ש' חשנות

ראשון מעיד ללוקא שני כגון ראובן
גולה ראובן ממני מעיד לו לוי ליהודה
ע אחרת לנקח מראובן שיכול בעל חוב
לכין דלית לוי ליהודה עוד קרקע
בעל חוב ידידיה מני לוי לראובן
חוב דראובן וטריף מזוי אלא מקרקע
אחרת לא מסהיד לוי ליהודה מפני
לוקא שני איהא דלית ליה ארעא
בעל חוב דמוכר לעולם אלוהא שני
לכין ללוקא ראשון שלא דאחריית דגבול
לוי ליהודה ראשון עשרה ראובן
קע המשועבדה לו. כן נראה בעיני:

בד לו דהשת' לא נוגע בעדות הוא דעדיין י

[illegible]

(א) גמ' השחא אפקי
לישיימיה שקול את דידן
(ב) רשב"ם ד"ה דליכא פיר
כו' הרצה שדות ימ
באריקות וגס:

מוסף תוספות

א. (ע"כ לשון רש"י ש
עיי"ש בתוס' דכת
בוה"ל "ולפירושו
חזקן סתם שבגמ' הוא
חזקן בר יצחק דבהע

החשובים שבהם דרשם
והפכו את חתנתו דרש
("לחאת") 3. עין נצחא
וטעמו של דבר
וירושלם הלוקח ראשון
שגילוי השדה ואינו חושש
לחלוב ידיו, פלי
שמומר כלב בראי
מחוב מקדום איל
במטלטלן אל
פעתו דסחם הלואה
בגומרת לאפרעי בזוי
מ. ש. וינ. 1
יעיקרן בחטון המלחה
לחאת הלוח
ורחם מחזן איל איל
היה חושש שירקנו
לפכין דרשן קרקע, וליכין דר
אחזותיה שדה חתן ואינו
שליח שמה איה
חושש אכל הלוח
לוקח לחאת המכר
ששלם לו איה גוול,
לפכין מדקדק שיה
אחזותו בנדי שחוק
פסול גזש מילת. סס.

אינו מעיד דנוגע הוא. ואי
ליכא פירי בארעא דכבר
לקט חלקו המגיע מעיד:
גבר מעיד ללוה. דשלו
הוא הקרקע שקנאה אע"ג
משתעבדי לערב שדותיו
של לוה. ואימת מעיד והוא
ראית ליה ארעא אחרית
ללוה חזק מזה שמעיד עליה
ללוה ויטענה דהכח ויטענה

[illegible]

(א) [נקמן נג], (ב) כס"א: ויזין שהינן,

»

הגהות הב"ח

(א) גבי אי דארוו נטענתא ויט' אי דלא אהו נטענתא דלוטיון אלא בטענתא דנפשיווה אפי' כן גולן נמי.
י"ב ע"ל דף נז תמוס' ד"ה מודה ל': (ג) שם ממתי ליה שם לדיריה ולתמניה: (א) שם סלקא דעקא אמינא אב לבן אחולי: (ד) רשב"ם ד"ה אי דלמו ויט' דמאי אמר אנא זנתי: (ה) תוס' ד"ה פעמיס ויט' דלא איהא דלדיר זבנה מיניה הוה אמר: (ו) ד"ה ידו ויט' כי אמר בפני הודא:

»

מוסף תוספות

א. עיין תוס' י"ד מה דמס' על פיוס' וז'. ב. כגון שהחזיק בן אריס שלש שנים בשרה זו. רמב"ם ויהי. ג. ואפי' שכתב ריש ד"ל דבי' קאמר אומן אין לו חזקה לצדדין קנתי. לא כחמור. דין. T. עיין טריס. ה. כ"ן שחבי אביו דר בה חד יומא טענינן לו אפי"פ שבאה ליד זה מיד הגולן אביו היה הולך לו חזקה. רמב"ם ויט'. רי"ל דאפי' החזיק אביו בגולנות על שדה זו, טענינן למצער מחובה בארס, אפשר היה שירשה מאביו וחטף וירדיה חטף. רמב"ם.

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

קבלן. ערב קבלן שקבל המעות מידו של מלוה ונתן לידו של לווה זהו דינו דממני שיראה המלוה יפרע תחלה. אבל ערב סתמא אין מוצעין לערב תחלה עד שימעידי מלוה ללוה בדין ויחייבוהו לשלם ואין לו מה לפדוע ואז יגבה מן הערב: **אמרי לה מעיד**. כמו

ערב: **ואמרי לה אינו מעיד**.

דאכתי נוגע בעדות הוה דניחא ליה דנוקמא תרווייהו ארעתא בדיקה דלוה כי היכי דליהוי ליה ארעי טובא ויצורית וצינונית דכי אחא מלוה למגבי צינונית דקבלן כדין בע"מ שדינו בצינונית לימנא ליה אמן לך צינונית דלוה והלכך הוה נוגע בעדות דאי לא הוה ללוה צינונית לא ליגבי מלוה אלא מצינונית דקבלן דהכי הוי דינא דלכל מאן דצעי מצע ברישא. אבל בערב סתם ליכא למימר הכי דכל כמה דאית ליה ללוה למיפרע מידי ואפי' ויצורית לאו כל כמיניה דמלוה למיהדר גבי ערב כדקו"ל במסילתין (לקמן דף קעז). לא ימצע לערב תחלה: **אומן** אין לו חזקה. דקתמי ממתי [מג]. **אבל כן שו אומן**. וכגון שאין אומן יש לו חזקה וכדמפרש לקמן: **גולן**. לקמן מפרש היכי דמי יש עספרס שהחזיק בגולנות על שדה זו ובהאי שדה הוה דאין לו חזקה ויש עספרס לקמן כגון רולח נפשות על עסקי ממון והלכך אין לו חזקה על שום קרקע של אחרים בעולם: **אי דאסו**. הן צנים בטענתא דלצוהן דלמרי אצינו הורישא לנו ומש"ה אין גולן אין לו חזקה דכי האי גוונא אין טוענין ליורש דכיון דמכח גולן קאמי ואיהו לא טעין מחאי אני יורש דזבנה מינא קמי ידי דליהמניה ע"י מיגו דמאי אמר (א) זנתי מינך הלכך חזקה

שאין עמה טענה היא שהרי אין לאצא חזקה וגם הן הבא מכחו אין חזקתו חזקה וכיון דמכח אצוהון קאמו אפילו הן כן אומן וכן אריס נמי לא ליהוי להו חזקה: **אלא בטענה** דנפשיווה. אלא זננתה מינך: **לא לריכא**. דקאמו בטענתא דלצוהון וכגון דלמרו עדים בפנינו הוה לו המעערר לאציהן של אלו שמכרו להם הלכך הן כן אריס וכן אומן איכא למימר קושטא קאמרי כשטוענין אצינו לקחו ממך שהרי הוה והודאח בעל דין כמאה עדים אבל כן גולן אפי"פ דלדחי האי מעערר לאציו לא מהימן לומר לקוח הוא ביד אצי ואפי' צחי אציו אם נתנו לכן שהרי הוא מתוך פחד הוה לו לגולן דכרז כהנא כו' אבל כן בנו של גולן יש לו חזקה כי אחי בטענה דלצוה דטעין ירשמי ואצי לא היה גולן וכי האי גוונא טוענין ליורש דלאלו היה אציו קיים הוה טעין מינך זננתה ולא הוה אחי בטענתא דלצוה אף אנו נטעון בשביל היורש וירשא דקמי אומן אין לו חזקה בדליכא עדי הודאח דללדדין קתמי: **אי לאו דאורי ליה**. גולן לגולן: **הוה ממתי ליה לדידיה ולתמניה לשחמור**. היה מוכר אותו ואת חמורו לפקיד דלמתרגמינן (במדבר טו) [לא חמור אחד מהם נשאחין לא חמורא דחד מנהון שחריט דסתם גולן גברא אלמנא הוה: **פעמים שאפילו כן גולן יש לו חזקה**. ואפי"פ דלא אחי בטענה דנפשיה היכי דמי כגון דקא אחי בטענתא דלצא דלצוה שטוען מחאי אצי אני יורש ואיהו לא היה גולן ומיגו דמאי אמר זננתה מינך כי אמר נמי זקני הורישא לאציו ואצי הורישני נאמן דחוקה שיש עמה טענה מעלייתא היא: ל"א כתוב בספרים **פעמים שכן בנו של גולן נמי אין לו חזקה וכגון דאמי בטענתא דלצא דלצוה**. שאצי אציו גולן היה. ושיניהא אמת אבל הראשון נראה שאמר רבא ולא האחרון: **היכי דמי גולן**. אותו שאין לו חזקה: **על שדה זו**. ובההוא שדה הוה דאין לו חזקה אבל בשאר שדות יש לו חזקה: **כגון של צים פלוני שהורגין כו'**. אנשי רשעים היו שהיה מכיר בהן רב חסדא שהורגין^(א) נפשות על עסקי ממון אין להן חזקה בשום קרקע בעולם שכל אדם ירא למחות בהן. וקו"ל כתרומיהו: **ידי מאומנותו**.

ושב מחזיק בה יש לו חזקה: **כן שחלק**. הפליג מחאיז ואין סמוך עוד עד אלפי אע"ג דתמן (שעל דף מב). לא לאיש חזקה צנכסי אשמו ולא לאשה צנכסי הען ולא הען כו' הן כיון שהספולגו זה מזה יש להן חזקה זה על זה: **סלקא דעסקא אמינא אחולי אחיל**. האצ גבי דבן פירות שאכל בשלם שנים ולפיקר לא ערער ולא מיהוי חזקה קמ"ל דלא מחיל: **אלא אשה שנתגרשה פשיטא**. דמחזקת צנכסי בעלה וכן בעלה מחזיק צנכסיא שהרי שולחין זה את זה והיה לכן למחות:

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא מז.

קבלן אמרי דה אינו מעיד. אפי"פ דאית ליה ארעא אחריתי תימנה דמאי נפקא מינה דאי אחי מלוה וטריף את של קבלן אחי קבלן וקטריף את של לווה כיון דאית ליה ארעא אחריתי ואין נראה לומר כגון שיש לקבלן צינונית והיהא ארעא שרוצה להעדי עליה נמי צינונית אבל ארעא אחריתי

דאית ליה ללוה היא ויצורית דמפסקי כשינא מלוה וטריף את שלו דלא יהיה לו לגבות אלא מוציצורית^(א) דא"כ מלוה נמי לא יעיד ללוה אפילו אית ליה ארעא אחריתי כענין זה ועוד בכל ענין משמע דאינו מעיד דלא מפליג בין היא צינונית בין היא ויצורית ועוד דל"ע בהנזקין (גיטין דף מט:). דנראה דמוכח התם דאם אין ללוה אלא ויצורית גם קבלן לא ימן לו אלא ויצורית ונראה דהיינו טעמא דקבלן אינו מעיד ללוה אפי"פ דאית ליה ארעא אחריתי משום דטריחא ליה מילתא למיקס עליה דדינא ודיינא וכשיהוי ללוה קרקעות הדינא לא יגבה המלוה מן הקבלן הואיל ויכול לגבות מן הלוה כהרשויה אבל מלוה מעיד ללוה בכל ענין אפילו אומת שמעיד עליה היא צינונית ואחריתי ויצורית דמשום איחולופי צינונית ליוצורית לא יעיד שקר דמכל מקום יש לו שזה בשוה אי נמי ארעא אחריתי דכולה שמעתינן כיונא כו קאמר:

ה"ג כגון דקאמרי בפנינו הודה. פ"י כן אריס כן אומן כן גולן ומש"ה אומן אין לו חזקה אבל כן יש לו חזקה כשטוען קמי ידידי הודית לאצי שמכרת לו נאמן במיגו דאי צעי אמר מינך זננתה^(ב) אבל כן גולן אין לו חזקה דהודאח שהודה לגולן לאו הודאח היא דאי לאו דלדחי ליה שמכרה לו הוה ממתי ליה ולתמניה לשחמור אבל לא גרסינן כגון דקאמרי עדים דהא אי איכא עדים דלדחי ליה דמיניה זננא א"כ אומן ואריס גופייהו יהו נאמנים^(ג) ועוד כיון דליכא עדים כן אריס כן אומן כן אומן למה לרייסיס להחזיק בלא חזקה נמי מוקמינן לה צדיייהו כיון דליכא סהדי. **ר"ת: פעמים שכן כן גולן אין לו חזקה כגון דקאמי בטענתא דלצא דלצוה**. תימנה לרי"י דלמאי אין לו חזקה הא טוענין ליורש והוה ליה למימר דלמא אי הוה אציו קיים דהיינו כן גולן הוה טעין אלא הדר זנינתה מינך ונראה לרי"י דגרס פעמיס שכן גולן יש לו חזקה כגון דקאמי בטענתא דלצא דלצוה דהוא אצי הגולן^(ד) וקמ"ל דלע"ג שהיתה ביד מי שאין לו חזקה דהיינו אציו הגולן מ"מ כן לו חזקה כיון שאמר שהיתה של אצי אציו^(ה) ויש ליישב גירסא דראשונה פעמי' דכן כן גולן אין לו חזקה והכי פירושה כגון דלמא בטענתא דלצא דלצוה ואומר שאמר לו אציו דהיינו כן הגולן שהייתה לו הגולן אציו דאם אימא דהדר (ו) זננתה מינך הוה א"ל אלא זנינא אי נמי נראה לרי"י דלא טענינן ליורש כי האי גוונא דמילתא דלא שכיחא היא כי היכי דלמר כסוף המוכר את הבית (לקמן דף ע: ושם ד"ה מאן) דלא טענינן ליתמי נאכסן משום דמילתא דלא שכיחא היא והא דקאמר לעיל [בן] כן גולן כן אומן יש לו חזקה היינו דוקא משום דלמר בפנינו הודה ואדכרבה משם יש להוכיח דמשמע הא לאו הכי אין לו חזקה כיון דמעיקרא צמורת אומנות ואריסות וגולנות אמת לידיה:

ידך מאומנותו יד שו חזקה. מצינו לפרש מאותן כלים שנתן לו לאחר שירד מאומנותו דומיא דאריס שירד מאריסותו אי נמי אפילו אותן כלים שנתנו לו בשעה שהיה עדיין אומן והוא ששהו אחר אומנותו כ"כ שהוא רגילות שמחזירם לצעלים ונראה דכן אומן נמי דלמר לעיל דיש לו חזקה כי אמר (ז) בפנינו הודה היינו אמר ששהו אחר מות אציו דאי לאו הכי אין נראה שיהא נאמן במיגו דאי צעי אמר לקוח הוה בידי דאי טעין נמי לקחתיה ממך לא היה נאמן: מגרשת

על שולחנו כגון שנשא אשה ואין משתדל עוד צנכסי אציו. הרי הן ככל אדם אפי"פ דתמן (שעל דף מב). לא לאשה צנכסי אשמו ולא לאשה צנכסי הען ולא הען כו' הן כיון שהספולגו זה מזה יש להן חזקה זה על זה: **סלקא דעסקא אמינא אחולי אחיל**. האצ גבי דבן פירות שאכל בשלם שנים ולפיקר לא ערער ולא מיהוי חזקה קמ"ל דלא מחיל: **אלא אשה שנתגרשה פשיטא**. דמחזקת צנכסי בעלה וכן בעלה מחזיק צנכסיא שהרי שולחין זה את זה והיה לכן למחות: מגרשת

על שולחנו כגון שנשא אשה ואין משתדל עוד צנכסי אציו. הרי הן ככל אדם אפי"פ דתמן (שעל דף מב). לא לאשה צנכסי אשמו ולא לאשה צנכסי הען ולא הען כו' הן כיון שהספולגו זה מזה יש להן חזקה זה על זה: **סלקא דעסקא אמינא אחולי אחיל**. האצ גבי דבן פירות שאכל בשלם שנים ולפיקר לא ערער ולא מיהוי חזקה קמ"ל דלא מחיל: **אלא אשה שנתגרשה פשיטא**. דמחזקת צנכסי בעלה וכן בעלה מחזיק צנכסיא שהרי שולחין זה את זה והיה לכן למחות:

עין משפט ונר מצוה

קבא א מיי פטיו מהל' עדות הל' ו פ' כימ' סמג לאוין קט טוסי' ח"מ סי' לו ספקין וי' כנ"ה:
קבא ב ג ד ה ו ז ח מ"י
פ"ד מהל' טוען הל' ג ד סמג עשין לה טוסי' ח"מ פ"י קנב:
קבב ט י מ"י פ"י
סס הל' א סמג סס טוסי' ח"מ פ"י קנמ ספק יג:
קב כ מ"י
סס הל' ד טוסי' סס ספק סמ:
קבא ל מ"י
סס הל' ו טוסי' סס ספק ס:
קבב מ מ"י
סס הל' ט טוסי' סס ספק ד:
קבע נ מ"י
סס טוסי' סס ספק י ועיין בנזכ"ע אה"ע פ"ר סו:

»

רבינו הרשום

קבלן מלא. דריייהו דקבלן שאמר למלוה הללוה ואני קבלן יכול המלוה לפדוע מן הקבלן ועבשיו כל שדורויו של לווה משכבדיסם לקבלן עד שיפרע חובו: אמרי לה מעיד. ללוה והוא שיש ללוה שדה אחת כשיעור החוב חזין מה שעוררין עליה להשתא לאו נוגע הוא: אמרי לה דאפי' אין מעיד. דניחא ליה לקבלן דלוקמי מן הני קרקע תרווייהו בידא דלוה שיהא לו יותר ממח לפדוע: כן אומן. וכן אריס הרי הן כחצור ויש להן חזקה: אי דקאמי הני בינים בטענה דאבהון. דאמרי אבינו הורישא לנו. סאי אריס כן גולן דאין לו חזקה אפי' הן כן אומן וכן אריס נמי לא יהיו חזקה. ואי דאחי בטענה דנפשיווה דאמרי וצינונה אפי' כן מגולן נמי ליתווי ליה חזקה: בפנינו הודה לו. המוכר בלבן אומן ולבן אריס בלבן דובניה נתיחלוהו דאבהון משה"ה איכא למימר כבן אומן וכן אריס כי אתר בטענה דאבהון דקושטא קאמרי דלמורב (וכינן הנשחק וזוהו כבאן מקום פטוי כמו חצי שורה ואולי חסר כאן חזקה יתרונן) [ובן] נתיחלוהו. והאי כן גולן אצי"ג דאיכא עדים שדורה המוכר מגולן שמכרה לו לא הוריא חזקה דמחמת ביעתאח הוה דאורי ליה דהוי סספטי דאי לא מדיד ליה הוי מלשין עליה. ובמס' ליה ולחמורו לשחמור. שילך עם חמורו באגנרא לשליחיה עבודת השלטון כדמורגמינן לא חמור א' [מהם] נשאתי לא חמורא דחד מנהון שחתי. וכמו נוח לתשורחתי. ולא גמר והקנה לו. אבל כן בנו של גולן אי ארי בטענה דאבות יש לו חזקה דאביו גולן הוה: ירד מאומנותו. ושוב מחזיק בה יש לו חזקה: כן שחלק. שנתן לו אביו חלקו בחייו והוא מחזיק בשדה אחת יותר על חלקו שנתן לו אביו ג' שנים וכן אשה שנתגרשה והחזיקה שוב בשדה בעלה ג' שנים: הרי הן ככל אדם. ויש להן חזקה: ס"דא אחולי אחיל (ל"ה). היה תפירות דלא מערער ולא תהוי חזקה:

(א) אולי צ"ל תפירות שאכל הן ולא מערער וכו'.